

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, be-
trakter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er
vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af lovforslag nr. L 151:

Forslag til lov om billedkunst.

Af kulturministeren (Elsebeth Gerner Nielsen).
(Fremsat 31/1 2001).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Søren Hansen (S):

I 1969 klædte en kvinde sig nøgen og gik med et
hævet kors ned gennem Børssalen, mens der var
børsforhandling forstås. Stor var forargelsen.

Året efter ofrede hendes mand en hest på en
snedækket mark oppe i Nordsjælland, satte he-
stehovedet på stejle og puttede resten af hesten
på syltetøjsglas. Endnu større var forargelsen. I
tusindtal krævede man politiets indgreb og
spurgte, hvor Folketinget og regeringen var
henne i denne her type sager.

Nu står ikke bare tusinder, men titusinder i
kø for at se mandens gobeliner her på Chri-
stiansborg, og oppe i det øverste højre hjørne af
gobelinen om de yngre glücksborgere genfinder
vi den nøgne kvinde med sit kors ovre fra Børs-
salen.

En og anden af medlemmerne i dette hus glæ-
des, når vi går ovre i Provianthuset på mandens,
altså Bjørn Nørgaards, smukke gulv.

Det var godt, at den hovedrysten, der fandt
sted i 1969 og 1970, og alle de protester, der
kom, ikke førte til hverken politiets eller Folke-
tingets indgreb. Godt at man i stedet stod vagt
om den kunstneriske frihed, at der blev skabt
rum og frihed, så den unge kunst kunne blive
voksen, stor, stærk og elsket.

Dette lovforslag ligger i smuk forlængelse af
en række andre kulturlove, som ikke bare taler
om den kunstneriske frihed, men som også sør-
ger for, at den rent faktisk bliver mulig.

Lovforslaget tager sammen med to andre love
fra denne samling fat på sagen her. Det ene er
skatteministerens forslag om fradragsmulighed
for kunstnerisk udsmykning af privat erhvervs-
byggeri, det andet er by- og boligministerens
forslag om at øge procenten til kunstnerisk ud-
smykning med hele 20 pct. – fra 1 pct. til 1,2 pct.

Begge disse lovforslag og det, vi nu har til be-
handling her, vil øge billedkunstproduktionen,
og det er vigtigt. Der drøftes jo indimellem væg-
ten mellem formidling på den ene side og pro-
duktion på den anden. Her er det ikke mindst
produktionen, der er tale om, og det er rigtig ud-
mærket.

Lovforslaget her tager sit udgangspunkt i
Orth-udvalgets fortræffelige betænkning og –
sagt i al beskedenhed – også i mit partis kultur-
udvalgs forslag, der parallelt med Orth-udval-
get har stillet en række forslag på området her.
Med lovforslaget får billedkunsten ligesom mu-
sikken, teatret og litteraturen sit eget råd, både
centralt og lokalt. Tilskud kan ydes både til pro-
duktion, til udstillinger og til at stimulere opret-
telsen af de amtslige billedkunstråd. Alt sam-
men synes vi er godt og fornuftigt.

Dette lovforslag løser ikke alle problemerne;
f.eks. er visningsretten ikke med. Vi har dog ta-
get hul på det, fordi det stilles som krav på stats-
lige og på statsstøttede museer, at der betales en
visningsret, men her er altså et af de områder,
der skal arbejdes videre med.

Men i øvrigt er der tale om et rigtig godt lov-
forslag, som Socialdemokratiet med den største
glæde støtter.

Ester Larsen (V):

Så kom forslaget om en billedkunstlov. Nogle
har efterspurgt en sådan, og det har man gjort
ud fra krav om ligestilling med andre kunstom-
råder. Når vi nu har lovgivning, som sikrer et
musikråd, et teaterråd, et litteraturråd, ja, så er
der da ikke noget at sige til, at billedkunstnerne
mener, at de også bør have både en billedkunst-
lov og et billedkunstråd.

Men nu er det jo ikke sådan, at billedkunsten i
dag er helt overladt til sig selv. Statens Kunst-
fond formidler betydelige beløb til støtte for ska-
bende kunst. Kunstnere støttes således gennem
fondens køb via Udsmykningsfonden. Statens
Kunsthøjester støtter kunstnere direkte gennem ar-
bejdslegater, rejselegater, igangsætningsstipen-
dier og ikke mindst gennem tildeling af livsvari-
ge ydelser.

Og dertil kommer en række statslige initiativer i form af værksteder for kunst og håndværk. Og kunstformidlingen, ja, den støttes jo via kunstmuseer og udstillingsbygninger. Og den internationale billedformidling varetages af Center for Dansk Billedkunst.

Rådgivningsopgaven er der også taget hånd om. Den varetages allerede i dag af flere instanser, bl.a. Akademiraadet, så det er på ingen måde jomfruelig jord, der betrædes med denne nye billedkunstlov. Problemet bliver nok snarere at foretage grænsedragninger mellem de mange aktører. Den problematik belyses da også ganske klart gennem høringssvarene.

Det nye Billedkunstråd skal dele penge ud, og derfor skal andre afgive midler. Kunstfonden skal aflevere udsmykningsopgaven. Det synes man ikke om i Kunstfonden, og de har støtte fra den kulturelle verden, f.eks. fra Akademiraadet. Og Akademiraadet, ja, de ville da i øvrigt også foretrække, at det var dem og ikke Billedkunstrådet, der i fremtiden skal rådgive kulturministeren.

Gode råd er dyre, og der er trængsel om at få lov at aflevere dem. Så nemt bliver det ikke. Det fremgår derfor af bemærkningerne, at ministeren forventer, at Billedkunstrådet, Akademiraadet og Statens Kunstfond selv finder ud af at rede trådene ud.

Men problemerne er ikke slut dermed. Der er også trængsel og grænsedragningsproblemer i forbindelse med ressourcer til de internationale opgaver. Det er sandelig svært i en globaliseret verden at lave minutiøse opdelinger mellem kunst til indland og kunst til udland. Det virker ret anstrengt at have et center, Center for Dansk Billedkunst, til det udadvendte og Billedkunstrådet til det hjemlige. Det er næsten for meget i et lilleputland.

Men også her trøster ministeren sig med fromme ønsker om, at tingene nok falder på plads. Ministeren forventer, at der mellem Center for Dansk Billedkunst og Billedkunstrådet indgås en aftale om samarbejde og arbejdsdeling, således at overlapninger undgås.

Ja, men hvad hviler ministerens forhåbninger mon på? Det kan da næppe være gode erfaringer fra Litteraturrådet og det tilsvarende center. Her endte man efter megen krig med en noget nær molboagtig konstruktion med to organer og én bestyrelse for at forlige de voldsomt konkurrerende parter. Striden bestod ganske enkelt i, hvem der skulle have lov til at sprede de milde gaver ud.

Men min væsentligste anke mod forslaget er dog den usympatiske finansiering, der består i tyveri fra de unge kunstnere. Man inddrager væsentlige dele af igangsætningsstipendiater. Og det er tankevækkende, at den nuværende radikale minister har så travlt med sit eget initiativ, at der ikke bliver opbakning til forgængerens velmente kulturpolitik, som skydes ned, inden der har fundet en evaluering sted.

Det er en helt forbløffende fremgangsmåde, ministeren har valgt, nemlig at handle, altså at fjerne dele af budgettet og beskære det til de unge, inden den planlagte evaluering har fundet sted.

Venstre er betænkelige ved forslaget, især på denne baggrund.

Brian Mikkelsen (KF):

Debatten om billedkunstens vilkår har over de sidste par år været ret intensiv, godt foranlediget også af Orth-udvalgets betænkning, som har skabt en god debat.

Lovforslagets intention om at fremme billedkunsten i Danmark er også ønskværdig og signalerer, at den danske billedkunst nu skal prioriteres på samme niveau som kunstarterne teater og musik.

Det signal hilser vi fra konservativ side velkommen og kan varmt støtte et sådant tiltag. Etablering af Billedkunstrådet er første skridt på vejen, og vi bifalder etablering af et sådant råd, men vi har altså afgjort vores forbehold. Først og fremmest skal man jo passe på generelt med i kulturens verden at etablere alt for mange råd, råd, der tager fokus væk fra det væsentlige, nemlig kunsten og kulturen.

Vi mener ligeledes, når vi kigger på forslaget, at der mangler betingelser for fordeling af midlerne, som vi eksempelvis finder det i teaterloven, således at mangfoldigheden i de kunstneriske udtryksformer og den geografiske spredning tilgodeses. Som lovforslaget er fremsat, så bestemmer alene Billedkunstrådet, hvilke forudsætninger der skal ligge til grund for støtte.

Et andet problem, som vi ser, er valget af medlemmer. Hvis man ser på høringssvaret fra Danske Billedkunstneres Fagforening, og taler man med kunstnere rundt omkring, så kan man frygte en høj grad af sammenspished og en vis grad af kammerateri. Det vil jo kun være med til at cementere den påstand, at dansk billedkunst, som nogle mener, styres af en tæt klike, der hovedsagelig varetager egne interesser. Vi vil godt sikre os, at lovforslaget repræsenterer reel forny-

else og bryder med gamle magtkoncentrationer, og derfor vil vi under udvalgsarbejdet se nærmere på rådets sammensætning.

Et af dansk billedkunsts største problemer i dag, som næsten ikke er taget op – i hvert fald ikke i forbindelse med dette forslag – er, at der ikke eksisterer et reelt marked for produkterne. Forslaget er sådan set sympatisk nok i sin indstilling, men at tage grundlæggende fat og grave et spadestik dybere synes jeg ikke forslaget gør.

Man har tidligere fra regeringens side, presset af den borgerlige opposition, lavet tiltag vedrørende skattefradrag for erhvervsmæssigt køb af kunst. Men tiden er vel også inde til at se nærmere på andre initiativer, der kan medvirke til at danne et reelt marked for billedkunsten. Kan et sådant marked skabes, kan vilkårene for den enkelte kunstner selvsagt forbedres, og hele området kan derfor få et mærkbart løft.

Som sagt mener vi, at lovforslaget har de rigtige intentioner, men det kniber altså nogle steder med selve indholdet. Der er ikke meget kød på benene i forslaget, og derfor vil vi under udvalgsarbejdet prøve at afgøre, om intentionerne opvejer indholdet i forslaget. Vi er meget positive over for initiativet, men vi vil godt se på, om det får den rigtige effekt.

Ole Sohn (SF):

Vi er meget glade for forslaget. Vi synes, at forslaget til lov om billedkunst indfrier nogle af de forventninger, der er skabt af Orth-udvalgets betænkning og også på baggrund af tidligere debatter her i Folketinget.

Ikke mindst forespørgselsdebat nr. F 33, som SF tog initiativ til i sidste samling, har dannet baggrund for både processen her og spørgsmålet om at få skabt et større marked for billedkunsten, som min konservative kollega efterlyste. Det var jo netop på baggrund af SF's forespørgsel, at det lykkedes at få skabt flertal for en afskrivningsret, så erhvervslivet på samme måde som det offentlige i større grad kunne gøre brug af kunstnerisk udsmykning. Jeg er også meget tilfreds med det tiltag, regeringen har lagt op til om udvidelse af rammerne for den kunstneriske udsmykning af offentlige bygninger, så vi på den måde får skabt et bedre grundlag for at fremme billedkunsten i det offentlige rum.

Vi ser også billedkunsten som et led i det, som i hvert fald er vores ønske, nemlig at få opprioriteret kunsten og kulturen på den politiske dagsorden. Det er noget, vi har arbejdet bevidst med fra SF's side, når man ser det i lige linje,

men det er der jo glædeligvis også sympati for i den nuværende regering. Man har sat fokus på dansk film, bl.a. med flerårsaftalen, og vi har fået lavet en fornuftig løsning vedrørende biblioteksafgiften og fået en ny bibliotekslov. I sidste samling fik vi lavet spillestedsloven for den rytmiske musik, og nu kommer billedkunsten, så der bliver en sammenhæng i arbejdet på at få opprioriteret kunsten og kulturen.

Jeg vil også gerne allerede i dag bekendtgøre, at vi ser et stort emne for den debat, der kommer efterfølgende i denne samling og i næste samling. Det er, at der bliver sat fokus på vor kulturarv og på, hvordan vi kan sikre den. Det er et andet emne, men jeg nævner det blot som et led i opremsningen af de opgaver, vi ønsker at få sat fokus på for at opprioritere kunsten og kulturen.

Vi mener, der med tiltagene i forslaget til billedkunsten bliver skabt en fin generel balance mellem kunsten, formidlingen og kulturarven og den kulturelle selvaktivitet. Der kommer nu en synlig sammenhæng i billedkunstpolitikken.

Jeg er meget opmærksom på, at der har været en del debat, også i høringssvarene, om Billedkunstrådets sammensætning. Men jeg mener, det er godt, at vi, som der lægges op til, med Billedkunstrådet får sat fokus på billedkunsten over hele landet, både centralt og amtsligt, og dermed er med til at understøtte de muligheder og de øgede statslige tilskud til offentlig udsmykning.

Under udvalgsbehandlingen vil vi selvfølgelig se på nogle af de spørgsmål, der er rejst under høringssvarene, bl.a. for at undgå den sammenspistede, som nogle har ment, der kunne være tendens til. Men vi mener, at når man laver en ny lov, hvor man forsøger at få billedkunsten gjort mere synlig og samle tingene, flytter man under alle omstændigheder forvaltningen af en del af den eksisterende støtte til billedkunsten ind i nogle samlede rammer, og det giver naturligvis altid anledning til diskussion.

For os er det afgørende, at man får sat fokus på og får fremmet billedkunsten i det offentlige rum og dermed skaber bedre rammer for billedkunsten som sådan og også bedre betingelser for billedkunstnerne. Det er alt andet lige dét, der er det primære formål med lovforslaget, så vi støtter det.

Poul Nødgaard (DF):

Der skal ikke herske tvivl om, at Dansk Folkeparti synes, at det er en udmærket ting med bil-

ledkunst og den berigelse, den kan være for befolkningen, både når man møder kunsten på udstillinger og i lige så høj grad, når man møder den ude på arbejdspladserne og i de private hjem. Men så kommer de ting, der nok skiller lidt mere rent politisk herinde, og det er bl.a. økonomien.

Der er ikke nogen, der har været inde på tallene, men dem vil jeg lige ofre et øjeblik på. Det er jo meningen, at loven skal træde i kraft den 1. juli i år, og der er afsat 22 mio. kr. for 2001 og 40 mio. kr. for 2002 og hvert år fremover, og jeg må da erkende, at i et statsbudget lyder det jo ikke af så meget. Men der er alligevel det store men ved det, at hvis man prøver at se på det private erhvervsliv, er der masser af unge mennesker, der har en drøm om at starte et eller andet, også på det kreative område, og så kan man spørge sig selv eller spørge Folketinget og ministeren: Jamen hvor er grænsen?

De, der ønsker at starte egen virksomhed, også af kreativ art, har én måde at gøre det på, nemlig gennem selvopsparring og eventuelt ved finansiering gennem et pengeinstitut, og så må de se, hvordan det går med debet og kredit, når tingene kører. Derfor har vi altså utrolig svært ved at forstå, hvorfor staten i så høj grad via Billedkunstrådet skal være med til at finansiere foretagendet.

Hvis man læser i de udmærkede bemærkninger, der er til forslaget, hedder det rent ud sagt, at man giver kunstneren det, han eller hun skal have i honorar plus det, der ellers løber på, og hvis kunstneren selv får noget ud af sin kunst, skal hele beløbet eller eventuelt kun dele af beløbet tilbagebetales, alt efter hvad kunstneren har fået ud af det. Det rejser for Dansk Folkeparti det spørgsmål, om man måske ikke i højere grad via Billedkunstrådet skulle sortere, havde jeg nær sagt, billedkunstnere lidt og finde frem til dem, som er i stand til at leve af deres kunst.

Jeg synes, det er et skråplan. Det er såmænd ikke de 20-30 mio. kr., for de slår ikke Danmark ud af stilen, men det er mere systemet i det. Jeg tror, der står en stor, bred, undrende offentlighed og siger: Jamen vi kunne også godt tænke os at prøve et eller andet, der har et kunstnerisk præg af en eller anden art, f.eks. inden for designverdenen og mange andre steder.

Vi er kritiske over for forslaget, fordi man simpelt hen bare fortsætter med at lade det accelerere derudad med hensyn til statslige bevillinger. Jeg synes, det er et usundt system.

Den socialdemokratiske ordfører brugte megen tid på at forklare, hvordan Bjørn Nørgaard er blevet en stor mand. Ja, det er han da, og jeg glæder mig da også over de gobeliner, han har lavet. Men han kunne jo nok være blevet en stor mand, uden at han skulle have statstilskud. Han er måske også i sin tid startet med noget statstilskud, jeg ved det ikke, men jeg synes, det var et lidt dårligt eksempel. Inden for kunstens verden, også inden for billedkunstens verden, må det være sådan, at de, der er dygtige, også er i stand til at sælge deres produkter og få en sådan pris for dem, at de kan leve af det.

Det er bestemt ikke udtryk for en negativ indstilling over for kulturen, bestemt ikke. De, der kender mig, ved, at jeg har et positivt syn på de ting, men jeg synes også, der må være nogle grænser for, hvor meget det offentlige skal blande sig økonomisk.

Peter Duetoft (CD):

Allerede under forespørgselsdebatten i sin tid om billedkunsten sagde vi, at vi gerne så en lov om billedkunst. Vi understregede selvfølgelig også, at billedkunsten er en vigtig del af dansk kultur, og det står vi ved, bl.a. fordi billedkunsten jo er et af de områder, hvor det er meget spændende at følge samspillet mellem den danske kultur og den udenlandske kultur: Hvor mange gange er vi rent faktisk blevet påvirket udefra, og hvor mange gange er det lykkedes danske kunstnere at lade strømmen gå den modsatte vej?

På den baggrund er vi selvfølgelig tilfredse med, at regeringen nu kommer med et lovforslag, og vi er så også tilfredse med, at regeringen har nogle penge med i lommen. Men det betyder ikke nødvendigvis, at vi er jublende over for hele lovforslaget.

Vi kan godt støtte, at der skal oprettes et Billedkunstråd, men vi tvivler lidt mere på, om det er rimeligt, at ministeren skal udpege to af de fem medlemmer. Det kan godt blive noget, der kommer til at ligne en politisk styring, og det er ikke vores opfattelse, at kunsten skal styres politisk, så den diskussion vil vi i hvert fald gerne have.

Jeg kan i hvert fald være bange for, at der kan blive problemer mellem Akademiraadet og Billedkunstrådet. Det er jo sådan, at Akademiraadet er regeringens rådgivende organ i den generelle kunstpolitiske diskussion, men der står altså i lovforslaget, at Billedkunstrådet også skal være rådgivende, og vi er bange for, at man kan

få en eller anden kompetencestrid mellem de to råd, som begge siger, at de skal være rådgivende. Hvis jeg nu var lidt ond, kunne jeg sige, at hvis man i starten har en stor indflydelse på det ene råd og ikke har lige så stor indflydelse på det andet, kunne det jo være, at man lyttede for meget til det ene råd i forhold til det andet råd. Vi synes faktisk, man skal få adskilt tingene noget, så man ikke får sammenblandinger, og vi vil godt fastholde den overordnede rådgivning i Akademiraadet.

Samtidig vil jeg godt sige, at oprettelsen af Billedkunstrådets Udsmykningsudvalg er vi nok heller ikke vildt begejstrede for. De amtslige billedkunstråd vil vi også godt sætte spørgsmålstegn ved, for spørgsmålet er, om decentralisering på dette område i virkeligheden er specielt smart, og om kompetencen er stor nok. Jeg har set en oversigt over billedkunstnere, og nu skal der jo sidde billedkunstnere i de amtslige billedkunstråd. Jeg mindes, at der var områder, hvor der kun var en eller to, og der er jo ikke meget at vælge imellem, hvis der kun er en eller to billedkunstnere i et område.

Så vil jeg sige, at det ikke netop er det, der bekymrer os mest, men alligevel vil jeg godt understrege, at den tone i lovforslaget om, at nu skal vi have bredde og have det folkelige med og alt det, vil jeg godt advare bare en lillebitte smule imod. Vi taler jo ikke om billedkunst på amatørniveau, vi taler om eliten. Det er statens opgave at sørge for, at det er dem, der tænker nyt, dem, der sætter sig spor, og dem, der har stor betydning, som bliver fremmet. For at sige det lidt firkantet: Vi taler jo ikke om almindelig husflid. Jeg ved godt, at ministeren elsker alle de ord, men jeg synes altså, at den store understregning af, at man skal være så bred, og man skal være det ene og det andet, måske sender et signal om, at alt fra havet er godt, og det er ikke vores opfattelse. Vores opfattelse er, at kunststøtte og kunstformidling, arbejdet med billedkunsten skal fremme eliten og det, der formodentlig bliver af varig betydning, og altså ikke skal være et spørgsmål om, at man bare skal tage alt med.

Jeg vil godt sige, at der da er brug for begge dele. Men meningen er vel, at vi har det, jeg kalder eliten, til at inspirere andre og sætte noget i gang. Jeg synes, det er fint, at man lokalt og regionalt, og hvad ved jeg, har andre engagerede, nogle der har lyst til at prøve uden nødvendigvis at skulle blive en Rembrandt. Men eliten skal være der, for ellers er der ikke noget at bygge vi-

dere på, og vi synes altså, at nogle af bemærkningerne har for megen bredde i sig.

Jeg kan altså sige til ministeren, at vi nok skal arbejde med sagen osv. Men der er ingen blankocheck. Vi siger ikke, at alt, hvad der ligger i lovforslaget, bare er helt fantastisk. Men lad os nu se på det i udvalget, så finder vi nok også ud af det.

Niels Helveg Petersen (RV):

Jeg kan på Det Radikale Venstres vegne med glæde give principiel tilslutning til lovforslaget, for skabelsen af en særlig lov for billedkunsten er en vigtig tilkendegivelse fra regeringen og Folketinget om den betydning, vi tillægger billedkunsten.

Oprettelsen af Billedkunstrådet er jo et centralt element i lovforslaget, og flere ordførere har rejst det spørgsmål, om der er fundet den rigtige form. Jeg har ikke indvendinger imod den form, ministeren har fundet, men selvfølgelig er det et vigtigt emne at få diskuteret i udvalget, og Det Radikale Venstre deltager gerne i en sådan debat.

Jeg synes dog, det er vigtigt at understrege, som det jo faktisk fremgår af lovforslaget, at medlemmerne af Billedkunstrådet er udpeget for 4 år og ikke umiddelbart kan genbeskikkes. Det er et af de elementer i lovforslaget, der sikrer, at man over tid kan undgå sammenspisthed, klikedannelser. Det er en model, vi andre steder på kulturområdet har haft stor glæde af, netop for at sikre alsidighed, og også derfor finder jeg denne bestemmelse i lovforslaget aldeles nødvendig og udmærket. Men som sagt: Lad os i udvalget nøje diskutere sammensætningen. Det er da et spørgsmål, der kan vendes og drejes.

Lad mig også understrege, at efter igangsættelsesfasen er der afsat regulære ekstra midler til billedkunsten i lovforslaget. Også den side af sagen tilslutter jeg mig med glæde.

Søren Søndergaard (EL):

Enhedslisten har siden nedsættelsen af Billedkunstudvalget varmt støttet og været fortalere for en egentlig lov om billedkunst.

Vi finder, at en sådan lov må have tre hovedformål: for det første at styrke mangfoldigheden i dansk kunst; for det andet at sikre, at billedkunstnerne kan leve af deres skabende erhverv; for det tredje at sikre et bredt og kvalificeret udbud af billedkunst. Vi er derfor som udgangspunkt glade for, at der nu kommer en lov, som

forhåbentlig kan skabe forudsætningerne for, at disse tre formål kan opnås.

Men når man kigger lovforslaget nærmere igennem, har man mest lyst til at sige: Kan vi ikke gøre det lidt bedre? Forslaget er nemlig efter vores opfattelse ikke godt nok. Det løser ikke de grundlæggende problemer med kunstneres økonomiske forhold. Det kunstneriske arbejdsmarked, man forsøger at skabe, kan i værste fald vise sig at være en indskrænkning. Vederlag, honorering af kunstnerne og spørgsmålet om visningsafgift og fundamental økonomisk sikring er nemlig emner, som ikke er med i loven.

Økonomisk og støttemæssigt er der tale om en omfordeling inden for billedkunsten og en meget sparsom forøgelse af midlerne. Igangsætning, stipendier og statslige udsmykningsopgaver føres over til et statsligt Billedkunstråd. Vi har ikke noget imod, at man forsøger at blande kortene, men hvis det kommer til at handle om, at de samme mennesker får en ny kasse at råde over, er det ikke noget nyt.

Bliver Billedkunstrådet overhovedet en nyskabelse i forhold til Statens Kunstfond? Ændrer det afgørende på magtfordelingen? Vil det ikke fremover være de samme som i dag, der indkøber og bestemmer støtteformål? Heri ligger ikke nogen kritik af Kunstfonden, tværtimod, men en kritik af, at man reelt fører nogle penge fra Kunstfonden over til et nyt råd, som mere eller mindre udpeges af de samme personer. Det skaber ikke mangfoldighed, hvis det er korrekt.

De amtslige og kommunale billedkunstråd, som lovforslaget åbner op for, ser vi som en positiv nyskabelse, men vi frygter, at de reelt kommer til at leve på nåde og barmhjertighed fra det statslige Billedkunstråd. Det er så at sige det samme parnas, som kan sidde og skruer op og ned for de lokale initiativer. Vi vil også godt advare imod, at de midler, som i dag er afsat af tipsmidlerne til bl.a. kunstnersammenslutninger og udstillingsvirksomhed for yngre billedkunstnere, køres ind under dette meget centrale Billedkunstråd.

Efter Enhedslistens opfattelse ligger dette lovforslag for langt fra de intentioner, som blev ud tænkt i Billedkunstudvalget, så selv om vi som udgangspunkt er meget positive over for, at der vedtages en billedkunstlov, bør der arbejdes en del med lovforslaget, inden det kan endeligt vedtages ved tredje behandling.

Tove Videbæk (KRF):

Hovedintentionen med dette forslag er at fremme billedkunsten i hele Danmark. For at opnå dette ønsker man at danne et nyt Billedkunstråd, og man vil flytte de opgaver, som nu varetages af Statens Kunstfonds Billedkunstneriske Udsmykningsudvalg, over til dette Billedkunstråd.

Billedkunsten under ét, både maleri, collager og fotos m.v., opfylder en meget væsentlig rolle i samfundet, dels som formidler af nye tanker og ideer i tiden og dels som kritiker af væsentlige forhold eller strømninger i tiden. Billedkunsten når ud til mange mennesker med disse budskaber på en anden og undertiden meget stærkere måde end anden kommunikation, men billedkunsten har måske p.t. ikke samme bevågenhed som f.eks. film og tv, og derfor kan der måske være behov for en styrkelse af området.

Det brede og regionale i forslaget, både vedrørende stilarter, geografi, osv., synes vi i Kristeligt Folkeparti er positivt. Vi er bestemt ikke for den inddeling, som en tidligere ordfører nævnte, nemlig en inddeling i eliten og de andre.

Der er dog i høringssvarene udtrykt en vis bekymring for, om dette lovforslag faktisk styrker billedkunsten, eller om billedkunsten vil blive væsentligt dårligere stillet i selve Kunstfonden end de andre kunstarter. Der er jo under Kunstfonden udviklet en organisation og administrativ praksis for støtte til billedkunstnere, og gennem Kunstfonden og dens repræsentantskab er der skabt et forum, hvor fremtrædende repræsentanter for de forskellige kunstretninger mødes og inspirerer hinanden.

En anden betænkelighed er, at der i lovforslaget ikke er medtaget noget om, at støtten skal gives ud fra en bedømmelse af den kunstneriske kvalitet. Naturligvis kan dette være meget svært at definere, det medgiver jeg, men der burde dog være et eller andet i lovforslaget vedrørende kvalitet. Lovforslaget nævner heller ikke den af billedkunstnerne så stærkt ønskede visningsafgift, dvs. en honorering for at bruge deres værker i f.eks. tv. En visningsafgift ville ligestille billedkunstnerne med f.eks. komponister og musikere.

Høringssvarene fra Akademirådet og Statens Kunstfond viser, at der trods hensigterne tydeligvis bliver problemer med opgavefordeling og kompetence, og flere høringssvar giver også udtryk for, at det foreslåede råd er for lille. Men jeg synes egentlig, det er et problem, vi er stødt på adskillige gange her på det sidste, f.eks.

vedrørende radio- og fjernsynsloven, på sundhedsområdet osv. Man kan frygte, at afgørelserne med disse små råd i alt for høj grad rent faktisk vil blive overladt til embedsmænd eller kammerater.

Kristeligt Folkeparti vil gå positivt ind i udvalgsarbejdet. Vi forstår de gode intentioner, men vi kan ikke på nuværende tidspunkt umiddelbart tilslige forslaget vores støtte.

Kulturministeren (Elsebeth Gerner Nielsen): Jeg takker for de faldne bemærkninger til forslaget til billedkunstlov, som jeg betragter som en meget vigtig lov. Det skyldes jo, at vi lever i et samfund, der sandsynligvis aldrig har haft mere brug for kunsten end netop nu.

Jeg tror aldrig, vi som samfund har haft mere behov for den bakterie, kunsten fungerer som – en bakterie, der irriterer os og hele tiden bidrager til at skabe nye billeder af, i hvilken retning vi kan bevæge os, og som er med til at give os nye forestillinger om, hvad det vil sige at være menneske, og hvordan man skaber et samfund. Det er baggrunden for, at regeringen på en række områder har styrket vilkårene for kunsten, i dette tilfælde specielt billedkunsten.

Vi har vedtaget en ny afskrivningslov, der gør det muligt for private bygherrer at afskrive op til 1 pct. af byggesummen til kunstnerisk udsmykning. Det er et initiativ, som har været ønsket længe, og som vi nu har fået mulighed for at realisere. Det såkaldte 1 pct.-cirkulære er ændret, så man nu ikke bare *kan*, men *skal* bruge 1,2 pct. af byggesummen i det offentlige byggeri til kunstnerisk udsmykning. Jeg kan også nævne, at By- og Boligministeriet og Kulturministeriet er på vej med en ny vejledning om kunsten i det offentlige rum.

Endelig har vi som det fjerde trin i denne buket af initiativer i dag diskuteret forslaget til ny billedkunstlov, som først og fremmest har til opgave at styrke billedkunsten i hele Danmark i hele sin bredde og store mangfoldighed. Jeg vil sige til hr. Peter Duetoft, at for mig er bredde ikke det samme som mangel på kvalitet. Bredde betyder i denne sammenhæng, at billedkunsten har mange forskellige udtryk, billede som sådan, skulptur, grafisk osv., og der bliver mulighed for at støtte alle disse forskellige udtryk via den nye lov.

Lad mig knytte nogle bemærkninger til ordførernes vurdering af den nye billedkunstlov.

Hr. Brian Mikkelsen mener, at vi definerer den kunstneriske kvalitet for snævert. Jeg vil

gerne henlede hr. Brian Mikkelsens opmærksomhed på det, der står i bemærkningerne til § 1, hvor vi netop gør opmærksom på, at der her er tale om vidt forskellige kunstneriske udtryk. Vi gør også i bemærkningerne opmærksom på, at det billedkunstneriske udtryk hele tiden ændrer sig, og at det til tider kan være vanskeligt at definere, hvor grænsen går for billedkunsten. Her må det være op til det siddende Billedkunstråd hele tiden at være opmærksom på de nye udtryk og give mulighed for at støtte dem.

Hr. Brian Mikkelsen var også bange for sammenspistheden i den nye bestyrelse, og i det hele taget har alle ordførere haft bemærkninger om rådets sammensætning. Jeg modtager meget gerne forslag, som et flertal i Folketinget kan blive enige om, med hensyn til hvordan Billedkunstrådet kan sammensættes, men jeg vil sige, at når jeg har valgt at gøre det på den foreslåede måde, er det selvfølgelig, fordi vi skal have de organisationer på banen, som har viden om billedkunst og har erfaring; men samtidig er det vigtigt, at ministeren har mulighed for at supplere de personer, de enkelte råd og nævn vælger at udpege, så vi er sikre på, at rådet besidder en samlet kompetence inden for det billedkunstneriske felt.

Som sagt foreslås det, at ministeren udpeger to medlemmer; Akademiraadet, som vi må betragte som en af de myndigheder i Danmark, der har allerallerstørst viden om æstetik og kunstnerisk kvalitet, udpeger ét medlem, repræsentantskabet for Statens Kunstfond, som jo i høj grad repræsenterer bredden i det danske samfund, udpeger ét medlem, og endelig udpeger kunstmuseerne og kunsthallerne ét medlem. Nogle, bl.a. hr. Peter Duetoft, synes, det er præget af politisk styring, fordi ministeren udpeger to medlemmer, og andre mener, at organisationerne får for stor magt, fordi de udpeger tre.

Jeg glæder mig til at være med til at drøfte, hvordan vi finder et kompromis, så alle bliver tilfredse. Selvfølgelig er jeg enig i, at vi ikke skal have politisk styring, og jeg er også enig i, at vi skal sikre, at det ikke er de samme, der hele tiden sidder på billedkunsten og kunsten i det hele taget. Men det mener jeg, vi har sikret, ved at der er bredde i udpegningsproceduren, og samtidig bliver rådet udskiftet hvert fjerde år, som flere også har gjort opmærksom på.

Hr. Poul Nødgaard havde den vurdering, at det var bedre at give penge til få kunstnere i stedet for til mange. Nu er det ikke sådan, at vi med dette forslag har taget stilling til, om det er

de få eller de mange, der skal have penge. Det er op til Billedkunstrådet at vurdere, hvor den kunstneriske kvalitet findes. Det kan være, at der er mange, som repræsenterer kunstnerisk kvalitet inden for billedkunsten, men det kan også være, at det kun er få.

Hr. Peter Duetoft var bange for en kompetencestrid mellem Akademiraadet og det nye Billedkunstråd. Det er der mange andre der har været nervøse for, og det er kommet til udtryk i høringsssvarene. Det er baggrunden for, at vi i bemærkningerne har præciseret, hvad Akademiraadet har ansvaret for, og hvad Billedkunstrådet har ansvaret for.

Billedkunstrådet bliver rådgiver for ministeren. Hvis der f.eks. skal laves en ny bekendtgørelse om Charlottenborg, har Billedkunstrådet mulighed for at rådgive ministeren. Men i det øjeblik, det drejer sig om generelle æstetiske helhedsvurderinger, er det klart, at det så er Akademiraadet, der har ansvaret. Hvis vi f.eks. i Kulturministeriet skal tage stilling til eller danne os et indtryk af en ny byplan, vil det helt klart være Akademiraadet, vi vil gå til.

Billedkunstrådet får altså det samme rådgivningsansvar, som f.eks. Statens Musikråd, Litteraturrådet og Teaterrådet osv. har, dvs. som rådgiver på de specifikke områder. Hvis det derimod er helhedsvurderinger, vi har behov for, er det Akademiraadet.

Hr. Peter Duetoft var også ked af, at vi overflyttede Udsmykningsudvalget fra Statens Kunstfond til Billedkunstrådet. Grunden til, at vi har valgt at gøre det, er, at Udsmykningsudvalget hører mere naturligt til i Billedkunstrådet end i Statens Kunstfond, fordi det, Statens Kunstfond normalt gør, er at uddele arbejdslegater og at indkøbe kunst. Det er den eneste kunstart, hvor vi har indført, at Statens Kunstfond også kan støtte produktion, altså udsmykning. Og da målet med det nye Billedkunstråd netop er at støtte formidling, produktion og rådgivning, er det mere naturligt at have det dér.

Så har der været forskellige bemærkninger til de amtslige billedkunstråd. Jeg synes jo, det er vigtigt, at vi får billedkunsten ud til hele Danmark, og at vi også sikrer os, at det her er en lov for alle danskere, for hele Danmark, noget, vi alle sammen får gavn af. Derfor tror jeg, det er vigtigt, at vi forskellige steder i landet får nogle råd, som har som opgave at sætte billedkunsten på dagsordenen.

Hvis private bygherrer skal gøre brug af 1 pct.-muligheden, altså muligheden for at afskri-

ve billedkunstnerisk udsmykning, så tror jeg, at de har brug for rådgivere. Og jeg tror også, de har brug for oplysning, altså kunstnere, der regionalt og lokalt forklarer de muligheder, der er i den nye afskrivningslov, og inspirerer til, at man bruger mulighederne. Det er baggrunden for, at vi har lagt op til, at man på frivillig basis kan etablere amtslige billedkunstråd.

Og så igen en bemærkning til hr. Peter Duetoft, som er bange for, at der bliver for meget bredde i det her, og at det bliver for folkeligt. Jeg tror, det hænger sammen med sådan en myttestilling om Det Radikale Venstres kulturpolitik, for jeg tror faktisk ikke, at ordet folkeligt forekommer et eneste sted i det her lovforslag, og det er egentlig en fejl, vil jeg gerne sige. Så hvis vi kan rette op på det, vil jeg gerne.

Men meningen med forslaget er som med alle andre forslag på det kunstneriske område at styrke kvaliteten. Og det bringer mig hen til hr. Søren Søndergaards ordførertale. For det er meget klart, at hr. Søren Søndergaard har et helt andet udgangspunkt, end eksempelvis hr. Peter Duetoft har. Det, hr. Søren Søndergaard kritiserer, er, at vi ikke løser de sociale problemer inden for billedkunsten med det her lovforslag. Og det er jeg fuldstændig enig i at vi ikke gør. For det her er ikke arbejdsmarkedslovgivning, det er ikke sociallovgivning, det er kulturpolitik. Og jeg mener, at det, vi skal med kulturpolitikken, er at understøtte og styrke kvaliteten i kunsten.

Jeg er også overbevist om, at de forslag, vi har lagt frem her, som jo indebærer, at der bliver flere penge til billedkunsten, selvfølgelig vil betyde, at der bliver en større billedkunstnerisk produktion, og dermed, at der også bliver flere penge til den enkelte kunstner. Men vi kan ikke, og vi skal ikke med det her forslag sikre, at alle, der ønsker at blive kunstnere, rent faktisk også kan blive det og kan leve af det. Udgangspunktet er kvaliteten.

Fru Tove Videbæk var bekymret for spørgsmålet om visningsret, ked af, at vi ikke havde haft mulighed for at få visningsretten med i det fremsatte forslag. Jeg så meget gerne, at vi også havde visningsretten med, men jeg har ikke kunnet finde pengene til det, og det er baggrunden for, at den ikke er med. Jeg har vurderet, at de andre elementer var mere afgørende.

Og endelig til det økonomiske i det her: 40 mio. kr. på sigt til styrkelse af billedkunsten, det er penge. Selvfølgelig kunne man ønske sig, at

der var flere penge, men det er trods alt en god begyndelse.

Så forstår jeg på Venstres ordfører, at Venstre har den holdning, at det ville være bedre, at de penge, vi havde tilovers fra igangsætningsstipendierne, var gået tilbage til statskassen i stedet for at bruge dem til en ny billedkunstlov. Det er jeg lodret uenig i. Jeg synes, at jeg som minister har en forpligtelse til at være med til at sørge for, at de penge, et flertal i Folketinget har afsat til Kulturministeriets ressort, rent faktisk også bliver brugt til en styrkelse af kulturen. Og jeg er glad for, at vi har haft mulighed, også økonomisk mulighed, for at fremsætte dette lovforslag i den her samling.

Ole Sohn (SF):

Jeg kan forstå på ministerens besvarelse, at det bliver noget af en opgave for udvalget at finde frem til en fortolkning af, hvad elitær folkelighed er, hvis man skal kombinere de to elementer.

Det var nu ikke det, der bragte mig herop, det var spørgsmålet om økonomien i loven.

Jeg er meget glad for ministerens sidste svar, at man ikke lod uforbrugte midler i Statens Kunstfonds pulje til støtte til unge kunstnere gå tilbage til statskassen, men brugte dem her til billedkunstloven. Men hvis det nu viser sig i de kommende år, at der bliver et større behov og mulighed for at bruge tilskuddene til unge kunstnere, så vil der jo blive en manko i forhold til billedkunstloven.

Derfor er mit spørgsmål til ministeren: Er det ministerens indstilling at søge og få en generelt forhøjet bevilling til billedkunstloven, så den bl.a. kan få visningsretten med, altså få nogle af de elementer med, som ikke er kommet med i den nuværende ordning? Hvis det er tilfældet, vil jeg meget gerne allerede nu tilsige, at SF gerne vil støtte en sådan forhøjelse. Vi forsøgte ved sidste finanslovforhandling, og vi vil meget gerne medvirke ved den kommende.

Ester Larsen (V):

Det var dog en grov manipulation fra ministerens side, at ministeren, efter at vi i samråd i går har diskuteret dette tyveri, som ministeren foretager fra midler afsat til unge kunstnere, så påstår, at Venstre har gjort sig til talsmand for, at ubrugte midler skal tilbage i statskassen. Jeg synes, det nærmest er skandaløst, at ministeren vil være det bekendt.

Det, jeg har kritiseret ministeren for, og som jeg fortsat vil kritisere, er, at man ikke har sørget for at få revurderet den ordning sådan, at de midler, som der var et stort flertal i Folketinget for skulle gå til igangsætningsstøtte til unge kunstnere, ikke har sørget for, at den ordning blev evalueret og tilpasset, sådan at det kunne nyttiggøres.

Det er ikke sådan, at der fra nogen side i den kunstneriske verden har været udtalelser om, at der ikke er noget behov for at give støtte til unge kunstnere.

Jeg synes, det var en utilstedelig fordrejning af vores synspunkter.

Søren Søndergaard (EL):

Nu har Enhedslisten sådan set aldrig fremsat forslag om, at alle, som ville være kunstnere, skulle kunne leve af det, eller i hvert fald ikke, at det var statens opgave at sikre, de kunne leve af det.

Vi har jo fremsat nogle meget præcise forslag, som netop bygger på, hvordan man bl.a. kunne tage udgangspunkt i, hvad folk får optaget af værker på anerkendte udstillinger osv., hvordan man kunne lave en sikringsordning. Men så siger ministeren, at det skal ikke diskuteres i forbindelse med det her forslag. Det er jo arbejdsmarkedspolitik.

O.k., men så bare ét spørgsmål til ministeren: Hvornår kommer så forslaget fra regeringen, som løser kunstnerens problemer på det her område under arbejdsmarkedspolitikken? Er det noget, der er planer om, eller er det bare en måde at skyde det til hjørne på uden reelt at tage fat i de problemer, som eksisterer?

Kulturministeren (Elsebeth Gerner Nielsen):

Til hr. Ole Sohn: Nej, jeg synes, det er for tidligt at indlede finanslovdøftelser nu, så derfor har jeg ikke nogen bemærkninger til regeringens kommende forslag til finanslov på kulturområdet. Men det er klart nok, at ministeren vil knokle for at skaffe flest muligt penge til hele kulturområdet.

Og så til hr. Søren Søndergaard: Regeringen har ikke nogen planer om at fremsætte forslag til en social sikringsordning. Det, vi derimod har gjort, er at søge at skaffe flere penge til hele det kunstneriske område og også bedre muligheder for at formidle kunsten.

Jeg er nemlig overbevist om, at hvis vi styrker kvaliteten i produktionen, samtidig med at vi er med til at sikre en øget efterspørgsel, så er der

rent faktisk også flere kunstnere, som får mulighed for at leve af deres kunst. Og hvis jeg skal vælge mellem en social sikringsordning og at få flere penge til de enkelte lovgivninger og støtteordninger inden for Kulturministeriets område, så vælger jeg absolut det sidste.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Ja, og det er det, vi i Enhedslisten synes er møgærgeligt, fordi det netop er i den sociale sikringsordning, som er baseret på, at der er nogle kriterier for, hvem der kan få den, at man kan få bredden med, når det gælder den kunstneriske produktion, hvor vi på den anden måde altid ser risikoen for, at det er Tordenskjolds soldater og gengangere.

Så det er bredden, det går ud over. Det synes vi er ærgerligt. Vi synes, det er meget ærgerligt, at regeringen ikke tager fat på det her spørgsmål om den sociale sikringsordning også på det her område, for det betyder, at bredden ikke bliver tilgodeset.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Første behandling af lovforslag nr. L 152: Forslag til museumslov.

Af kulturministeren (Elsebeth Gerner Nielsen). (Fremsat 31/1 2001).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Søren Hansen (S):

»Hver spån, du finder i Danmarks jord, er sjæl af dem, der har bygget riget.« Sådan skrev Johannes V. Jensen i sin tid. Og så fortsatte han:

»... i arv de gav dig en ædel gave. Henfarne slægter i landets marv sig ej fornægter. Bevar din arv.«

Indimellem er vi så heldige at finde en spån fra vores forfædre, og så skulle der vel være glæde blandt os alle sammen. Men i stedet for glæde er situationen ofte den, at Fanden er løs. Byggeri bliver forsinket og fordyret, og museumsfolk løber kulturministeren og de kulturpolitiske ordførere på dørene, så snart vi bare er en måned eller to inde i finansåret og kvoten til udgravninger er brugt op eller på det nærmeste brugt op.

Dette problem tror jeg aldrig bliver løst, men med lovforslaget her prøver man i hvert fald at finde en bedre løsning på det problem, som vi med jævne mellemrum igennem alle år har mødt. Det er godt, at man nu får gjort et forsøg på at finde en bedre løsning.

Det er også godt, for vi finder jo mere og mere. Vi pløjer dybere, vi bygger mere, vi skovrejser osv.; alt sammen medfører det, at vi finder mere. Derfor er det godt, at man har taget fat om dette her problem.

Lovforslaget vil også betyde en højnelse af kvaliteten, både den museumsfaglige kvalitet og på de mere traditionelle områder, men også på nye indsatsområder, børn og unge, samspillet med verden omkring os, de aktiviteter, der må vokse ud af, at vi er et kulturelt mangfoldigt samfund i stadig større grad. På disse områder bliver der bedre muligheder for at løse opgaverne på en ordentlig facon, fordi vi styrker det økonomiske grundlag for museerne landet over.

Så etableres der en museumsstyrelse. Det synes jeg er rigtigt og fornuftigt, men jeg har to bemærkninger at gøre. Først vil jeg gerne understrege betydningen af, at man bedre vil kunne koordinere og sikre et samarbejde mellem museerne. Den anden bemærkning skal gå lidt i samme retning, men drejer sig om de museer, der inden for museets egne rammer bryder den normale opdeling: det kulturhistoriske område, kunstmuseumsområdet og det naturhistoriske område. Den type museer er jo vokset frem; Den Gamle By, Arbejdermuseet osv. er eksempler på, at man ikke sådan umiddelbart kan passes ind i én af de kasser, vi normalt tænker, når vi drøfter museumsområdet.

Jeg tror, at den type museer, specialmuseer, der vokser uden for de normale grænser og opdelinger, vil vokse, og derfor ser jeg for mig en opgave for Museumsstyrelsen i at drøfte, hvordan man finder en fornuftig løsning på den type